

OVILJA ATT
BETALA FÖR
INNOVATIVA
LÄKEMEDEL

– branschens åsikter om branschen

FÖRDJUPAT
SAMARBETE
MED VÅRDEN

Läkemedelsindustrin står inför både externa och interna utmaningar. De externa utmaningarna handlar mycket om vårdens hårda fokus på kostnader och brist på resurser, vilket skapar en tuff marknad att verka på. De interna utmaningarna är framför allt behovet att bli bättre på att föra en dialog med marknadens nya aktörer. Och Läkemedelsindustriföreningen, LIF, behöver arbeta med att stärka industrins anseende. Det är några av resultaten i den enkät som företaget Opticom genomför varje år i samarbete med Pharma Industry och LIF.

SVÅRT ATT FÖRA
DIALOG MED
MARKNADENS
NYA AKTÖRER

Sedan 2010 genomför Opticom varje år en branschstudie inom svensk läkemedelsindustri i samarbete med Pharma Industry, och sedan 2012 också med LIF. Studien är tänkt att spegla viktiga branschfrågor och visa på hur attityder förändras över tid. Studien är upplagd som en webbenkät bland Pharma Industrys läsare och andra relevanta personer i branschen. Årets enkät genomfördes under våren 2013.

Enkäten besvarades av 233 personer som tillsammans representerar 73 olika företag, från små uppstartsföretag till de stora globala spelarna. Personerna som svarat innehar olika positioner främst rör det sig om key account managers (21 procent), produktchefer (16 procent) och marknadschefer (11 procent).

Främsta hotet

- ovilja att betala för innovativa läkemedel

Enkäten visar att man inom branschen inte längre upplever de restriktioner som försvärat kontakten med professionen som det främsta hotet mot industrin utan oviljan att betala för innovativa läkemedel (66 procent). Svaren speglar den pågående debatten kring det faktum att den svenska vården inte använder innovativa läkemedel i lika stor utsträckning som andra jämförbara länder.

STÄRKA
INDUSTRINS
ANSEENDE

LIF har med anledning av detta genomfört en studie under våren där man tittat på användandet av innovativa läkemedel i sex europeiska länder och försökt förstå vilka faktorer som ligger bakom ett bättre upptag. Danmark är ett av länderna i studien som lyfts fram som ett gott exempel på hur det kan se ut när upptaget av nya preparat fungerar väl. Det som enligt LIF:s studie skiljer det danska systemet från det svenska är mer nationell enighet och samling kring behandlingar och riktlinjer. Vården är i större utsträckning koncentrerad till specialiserade sjukhus i Danmark och nya behandlingsrekommendationer införs snabbt och enhetligt. Det uppfattas också som att Danmark har starkare opinionsledare i nyckelpositioner (key opinion leaders) inom många terapiområden och att professionens uppfattningar har en starkare ställning generellt här. Slutligen lyfts också inhemsk läkemedelsindustri och utrymme för klinisk forskning i vården fram som särskiljande drag för Danmark och som bidrar till att introduktionen av nyintroducerade läkemedel fungerar tillfredsställande.

Sammanlagt lyfter 91 procent av de som svarat på enkäten fram vårdens fokus på kostnader och brist på resurser som ett hot mot industrin. Den starkt decentraliserade ekonomiska styrningen i svensk sjukvård ger ett stort kostnadsfokus där man kan fråga sig om patienten och samhället alltid får bästa möjliga vård för pengarna.

Största möjligheten

- fördjupat samarbete med vården

Det är i ett fördjupat samarbete med vården som läkemedelsindustrin ser de största möjligheterna att utvecklas. 66 procent av deltagarna lyfter fram samverkan i sina svar. Värdebaserad prissättning (39 procent) och forskning och utveckling av nya preparat (35 procent) nämns på andra och tredje plats på frågan om den svenska läkemedelsindustrins möjligheter.

En återkommande fråga, som varit med i studien sedan starten 2010, är hur bra samverkan mellan läkemedelsindustrin och sjukvården generellt fungerar i dag i Sverige. På en skala mellan 1 och 10 ligger de svarande precis över mitten, på 5,1. För två år sedan (2011) var siffran 5,4 och 2010 var den 5,6. Man

” Enkäten visar att man inom branschen inte längre upplever de restriktioner som försvårat kontakten med professionen som det främsta hotet mot industrin utan oviljan att betala för innovativa läkemedel (66 procent).

kan alltså ana en fallande trend där samverkan med vården anses fungera sämre och sämre. Samtidigt är man ständigt hoppfull inför framtiden och spår varje år att samverkan med vården kommer fungera bättre på fem års sikt.

91 procent av deltagarna ser det som eftersträvansvärt att industrin får arbeta tillsammans med vården i olika samverkansprojekt. Och faktum är att hela 66 procent av de medverkande företagen i studien arbetar med ett eller flera samverkansprojekt med vården redan i dag.

En av dem som svarat lyfter fram sitt bidrag till ett projekt inom KOL som pågår i Angered utanför Göteborg. Projektet handlar om tidig diagnostik och bättre omhändertagande av en eftersatt patientgrupp. Dödligheten i KOL är dubbelt så hög i nordöstra Göteborg som i Sverige generellt. Anledningen är att andelen rökare är nästan dubbelt så hög här som i resten av landet och dessutom är en stor andel av befolkningen födda utanför Sverige. Något som bidrar till att många har en sämre relation till vården. Vinsterna med tidig diagnostik och behandling av KOL är många. Behandlingskostnaden för en person med mild KOL är mycket lägre än för en person som har svår KOL. Läkemedelsföretagets bidrag till samverkansprojektet har främst handlat om att ge stöd med kunskap och projektledning. Vården får ta del av företagets goda kunskaper och pågående forskning kring sjukdomsområdet KOL och drar fördel av att det är kostnadseffektivt att göra gemensamma satsningar. Det är en situation där både vårdgivare och läkemedelsföretag – och självklart också patienterna vinner på ett samarbete. Detta samverkansprojekt testas nu på fler ställen i landet.

Andra typer av samverkansprojekt som nämns i undersökningen är olika typer av utbildningsaktiviteter samt samverkan kring kvalitetsregister och följsamhetsprogram (compliance).

En annan typ av samverkan man tittat närmare på i studien är den med konkurrenter. Det finns många frågor där branschen har ett gemensamt intresse, exempelvis när det gäller prissättningsmodeller, ordnat införande och resurser till klinisk prövning i vården. Det är stora frågor där företagen skulle kunna vinna på att gemensamt försöka påverka opinion och beslutsfattare. 48 procent av deltagarna i enkäten menar att man är involverad i ett eller flera sådana projekt i dag. Det vanligaste svaret är att det är genom branschorganisationen LIF man samverkar i den typen av frågor.

Svårt att föra dialog med marknadens nya aktörer

Det finns en rad aktörer som läkemedelsföretag behöver föra en dialog med när de verkar på den svenska marknaden. Åsikterna om vilka dessa aktörer är går delvis isär och det gör också synen på hur viktiga de olika aktörerna är. I årets branschstudie fick deltagarna bedöma på en skala mellan 1 och 10 hur viktigt det är för läkemedelsföretagen i Sverige att föra en dialog med ett antal olika aktörer. De aktörer som nämndes i studien var:

- Professionen, det vill säga läkare och sköterskor.
- Expertgrupper och läkemedelskommittéer.
- Tjänstemän inom landsting och regioner.
- Tjänstemän på riksnivå.
- Politiker inom landsting och regioner.
- Politiker på riksnivå.

- Patienter via patientföreningar.
- Allmänheten.

De två aktörer som utmärker sig som särskilt viktiga för industrin att föra en dialog med är professionen samt expertgrupper och läkemedelskommittéer. Dessa båda aktörer får nästan 9 i snitt på en skala mellan 1 och 10. Övriga aktörer hamnar längre ner på skalan med genomsnittliga siffror på mellan 6 och 7.

Förutom att skatta hur viktiga de olika aktörerna är ombads deltagarna bedöma hur väl det egna företaget klarar av att föra dialogen med respektive aktör. Detta åter på en skala mellan 1 och 10 men där 1 anger inte alls väl och 10 mycket väl. Förhoppningen är att vikt och prestation ska mötas på samma nivå så att om en aktör anses uppnå 9 i viktighet ska prestationen, det vill säga hur väl man klarar att föra dialogen med denna aktör, hamna på motsvarande nivå. Dessvärre gör den inte det i något fall. Särskilt stort är gapet mellan vikt och prestation när det kommer till aktören "expertgrupper och lä-

kemedelskommittéer". Den här gruppen bedöms som den näst viktigaste aktören men prestationsbedömningen hamnar bara strax över 6. Något som får ses som problematiskt för en så central aktör.

Branschstudien tar år efter år upp hur läkarnas minskade inflytande över behandlingsvalet gjort att det nu krävs ett nytt sätt att bearbeta marknaden men det verkar genomgående svårt för industrin att föra en dialog med marknadens nya aktörer.

Jämnt lopp mellan Nationella läkemedelsstrategin och Apoteksutredningen

Fyra viktiga utredningar inom vårdområdet som presenterats under det senaste året ställdes mot varandra i årets branschstudie. Det handlade om Nationella läkemedelsstrategin, Läke- medels- och apoteksutredningen (av Sofia Wallström), Statens vård- och omsorgsutredning (av Stefan Carlsson) samt Patientmaktsutredningen (av Johan Assarsson).

Vilken av dessa har påverkat branschen mest under det senaste året? Det blev ett jämt lopp – och delad första plats mellan den nationella läkemedelsstrategin, eller i alla fall den reviderade versionen som presenterades i november 2012, och Apoteksutredningen. De två övriga utredningarna ansågs betydligt mindre viktiga och nästan en tredjedel av de som deltog i enkäten kände inte ens till utredningarna i fråga. Statens vård- och omsorgsutredning behandlar statens roll i framtidens vård- och omsorgssystem och tillsattes för att regeringen vill rensa upp bland vårdmyndigheterna. Patientmaktsutredningen syftar till en stärkt ställning för patienten genom en ny patientlagstiftning.

Positiv trend i inställningen till LIF

En majoritet av undersökningens deltagare är positivt inställda till LIF. 62 procent uppger att deras övergripande inställning till branschorganisationen är positiv eller till och med mycket positiv. En knapp tredjedel (27 procent) är neutrala och en liten andel är negativa

Marknadsinformation – på dina villkor

Hur ser processen ut?

Hur tas besluten?

Vilka erfarenheter finns?

- Med ökade kunskaper kan du ta korrekta beslut eller initiativ
- Genom kvalitativa marknadsanalyser kan Medmind hjälpa dig att förstå din marknad, region eller landsting

Kontakta oss på Medmind, tfn 08-411 21 11 så berättar vi mer!

MEDMIND

Barnhusgatan 16, 2 tr 111 23 Stockholm Tel 08-411 21 11 info@medmind.se www.medmind.se

(9 procent). Det ger ett snittbetyg på 3,6 på en 5-gradig skala för LIF vilket är en liten ökning jämfört med förra året. 2011 låg snittet på 3,3.

För att närmare granska hur väl LIF anses klara sina uppdrag fick deltagarna bedöma vikt och prestation för en rad olika uppdrag, på samma sätt som för dialogen med de olika aktörerna ovan. De av LIF:s olika uppdrag som bedömdes var:

- Vara opinionsbildande mot allmänheten.
- Vara opinionsbildande mot politiker och myndigheter.
- Följa och påverka utredningar.
- Följa och påverka internationella direktiv.
- Ge medlemsföretagen service i form av uppdateringar i omvärldsfrågor.
- Upprätthålla branschens trovärdighet.
- Underhålla och utveckla Läke-medelsbranschens Etiska Regelverk (LER) över tid.
- Skapa nätverk i branschen.

politiker och myndigheter - två helt klart centrala uppdrag för LIF. Det är dessvärre också de två uppdrag där skillnaden mellan upplevd vikt och bedömd prestation är som störst. Prestationen inom dessa nyckelområden hamnar på knappt 6. Här finns alltså tydliga förbättringsmöjligheter för branschorganisationen.

Minst skillnad mellan vikt och prestation får LIF för uppdraget att ge medlemsföretagen service i form av uppdateringar i omvärldsfrågor, där båda kriterierna bedöms ligga runt 7. Medlemmarna är alltså nöjda med den service de får.

Det är kul att jobba i läkemedelsindustrin

En återkommande fråga i branschstudien är den om hur kul det är att arbeta inom läkemedelsindustrin. Som vanligt har vi fått bekräftat att det är riktigt kul. På en skala mellan 1 och 10 ligger deltagarna på 7,6. Man anar dock en lätt nedåtgående trend från siffrorna 7,9 2010 och 7,8 2012.

Sums Företagsbarometer rankar årligen de populäraste arbetsgivarna bland svenska studenter. I år är det först på plats 65 som man hittar ett läkemedelsföretag, vilket är en fallande trend. 2010 hamnade branschen på plats 50, 2012 plats 54 och 2013 alltså först på plats 65. Hur kan den tråkiga utvecklingen vändas? Deltagarna i enkäten tror främst på att förbättra industrins rykte och öka branschens trovärdighet och status (60 procent). För att göra det måste man bli bättre på att sprida kunskap om den patient- och samhällsnytta man bidrar med genom läkemedelsutveckling. Positiva nyheter från branschen måste också komma fram bättre. Som det är i dag associeras svensk läkemedelsindustri främst med utflyttning och nedläggningar.

Interna och externa utmaningar

Läkemedelsindustrin står inför både externa och interna utmaningar. De externa utmaningarna är världens hårda fokus på kostnader och brist på resurser vilket skapar en tuff marknad att verka på. De interna utmaningarna ligger bland annat i behovet att bli bättre på att föra en dialog med marknadens nya aktörer. Att hitta vägar för kommunikation med expertgrupper och läkemedelskommittéer för att på så sätt kunna påverka behandlingsriktlinjer och preparatval är en viktig väg framåt för industrin.

För LIF ger studien en påminnelse om behovet av att arbeta med att stärka industrins anseende. Medlemmarna tycker inte att man klarar sina uppdrag att upprätthålla branschens trovärdighet och vara opinionsbildande på ett tillfredsställande sätt. Om fokus flyttas till den samhällsnytta som branschen bidrar med, i stället för att som i dag riktas mot företagets vinstintresse, skulle det kunna bidra till att öka intresset för att arbeta i branschen samtidigt som det kan lägga grunden till diskussioner kring värdebaserad pris-sättning.

” Man kan alltså ana en fallande trend där samverkan med vården anses fungera sämre och sämre. Samtidigt är man ständigt hoppfull inför framtiden och spår varje år att samverkan med vården kommer fungera bättre på fem års sikt.

Deltagarna i enkäten fick alltså först på en skala mellan 1 och 10 bedöma hur viktigt vart och ett av uppdragen är för LIF och sedan ge en bedömning för hur väl LIF presterar inom respektive uppdrag, också det på en skala mellan 1 och 10.

Här är deltagarnas attityd till LIF betydligt mera kritisk. De två uppdrag som ses som mest centrala, och som får över 9 i genomsnitt på viktbedömningen, är upprätthålla branschens trovärdighet samt vara opinionsbildande mot

Anledningarna till att man trivs är många. Den höga ersättningen (Få branscher har så bra betalt. Svårt att byta.), de engagerande arbetsuppgifterna (Jag får vara med och påverka vården i ett större perspektiv än om man endast arbetar på en avdelning.) och den sköna känslan av att ha ett meningsfullt arbete (Jag gör världen till ett bättre ställe!).

Dessa goda anledningar till trots är läkemedelsbranschen inte särskilt populär bland unga. Företaget Univer-

ÅSA LINDELÖF
Undersökningsansvarig
Opticom